

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 12 frt.
Félévre . . . . . 6 „
Negyedévre . . . . . 3 „
Egy óra . . . . . 1 „
Egyes szám 4 kr.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyom-
dája Nagybecskerek, Uri-
uczka 276. sz., hová az
előfizetések és a lap szét-
küldésére vonatkozó felszö-
velések intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,
Ferencz-József-tér,
Bancs-féle ház
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény
intézendő.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogad-
tatnak el. Azonkívül az
összes hirdetési irodákban.

Megjelenik mindennap,
vasár- és ünnepnapok
kivételeivel.

Még egyszer a románok.

Nagy-Becskerek, augusztus 5.

A román tulzók megmérgezték Van-
csa János metropolitát. Ez a kőszá-
hír szárnnyal be messze vidékeket és kelti
fel újra a meg nem érdemelt érdeklő-
dést a románok iránt, kik egy fanto-
mot tűznek eszeveszetten és nem tud-
ják elérni.

Míg más országok a szociálizmus
áramlatával küzdenek, nálunk a nem-
zetiségi kérdés az, mely nap nap után
mindinkább előtérbe tolul és teszi ide-
gessé belpolitikánk vezérterfíait, a mint
unos untalan fölhangzanak a konver-
zionális vádak.

A magyar nemzet a román nép kul-
turájának utját állja, a románokat el-
nyomja, nemzetiségüktől kívánván meg-
fosztani, — mondják az izgatók, azt
remélve, hogy a szegény ártatlan ro-
mán nép megindul az áfeny után, mely
mocsárba vezetne....

Ügyvédek, papok, tanítók játszá-
k a vezér szerepét elég rosszul, és kívá-
natos, hogy eleje vétségük e meddő
küzdelenek, kezdve az ügyvédeken,
kik az alkotmányra leteszik az esküt és
ruthazaárulásba esnek, mint a bécsi
deputációval is megcselekedtek.

Az eljárást ellenük a kamarák meg-
indították ugyan, de kívánatos volna,
hogy amolyan igazán bánjanak el ve-
lük. A szigorú lecke végre elodáz-
hatlan.

Magyarországot a legrégebb időktől
fogva, a különböző nemzetiségek lak-
ják és a történelem, nem az melyre
ők hivatkoznak elég helytelenül, élén-
ken tükrözteti vissza azt az ugyszól-
ván becézgető bánásmódot, melyet a
magyar faj, mint uralkodó, gyakorolt
és gyakorol a különböző nemzetiségek-
kel szemben.

Hosszas küzdelmek árán váltunk
alkotmányos országgá, melyben király
és nemzet gyakorolja az állami hatal-
mat, nem hiányozhatván közjogunk sze-
rint egyik tényező sem.

A legnagyobb féltékenységgel őriz-
zük a nemzet jogait, melyet a magyar-
országi románok is élveznek és a mely-
hez multjuk és jövőjük köti.

Magyarországnak minden polgára,
bármely nemzetiséghez tartozzék is, az
államnak egyenjogú tagja — mondja
egyik alap törvényünk, és ezen a tör-
vényén belül oly engedmények jutot-
tak a nemzetiségeknek, melyekhez ha-
sonlókat alig találunk valahol.

Olvassák csak el a törvényt.
Ilyen engedményeket csakis egy
olyan, szabaságára és alkotmányára a
minuciózításig féltékeny állam tehet,
mint a miénk.

S mégis egyre hálátlan, indokolat-
lan nyugtalanságot tapasztalunk.

A mi álláspontunkat a történelem,
a becsület és igazság támogatja, de mi
támogatja a románokét? H.

A titkos orosz okmányok. A „Szo-
boda” folytatja azoknak a leveleknek és
táviratoknak közlését, amelyeket 1888. ele-
jén a bukaresti orosz követ és az ázsiai
departement váltottak egymással. Mutkurov
akkor orosz fegyvereket akart a hadsereg
számára vásárolni s a szállítást Kolobkov
orosz hadnagyra és Novikov kereskedőre
bizta. Az orosz kormány megengedte a
fegyverek eladását az állami fegyvergyárak-
ból, voltaképpen az lévén a célja, hogy
két meghitt embere legyen Bulgáriában,
akik feltűnés nélkül közlekedhetnek a tisz-
tekkal s működhetnek közre a fejedelem
eltávolításán. Miután a fegyverek nem ér-
keztek meg, a bolgár kincstár visszatartotta
azt a 100,000 frank óvadékot, amelyet Ko-
lobkov és Novikov helyett az orosz kor-
mány tett le. Az okmányok közt különös
figyelmet érdemel Hitrovonak az ázsiai
osztályhoz 1888. január 20-án küldött táv-
írata, melyben azt tudatja, hogy Novikov
semmit sem tehetett, mivel a szófiai hatósá-
gok nagyon szemfülesek s egyes-egyedül
a dinamit-töltényektől várható siker. Hit-
rovo a kívánt töltényeket Ruszcsukba kérte
küldeni, a hova a fejedelmet várták.

A fanatizált oláhok. Erdélyben az oláhok
fanatizálása már alig ismer határt. Most
már nem elégszenek meg azzal, hogy gyü-
léseket tartanak és ott jajgatnak, meg ká-
romkodnak, hanem valóságos forradalmi
módszerhez folyamodnak. Mint ugyanis
Deésről írják, ott szerdán reggel a követ-
kező román nyelvű falragaszokat találták:
„Ébredjétek románok! Gyujtsátok
föl a várost, fogjatok fegyvereket
s öljétek le a gas magyarokat!” A

A „TORONTÁL” TÁRCZÁJA.

Sánta néni.

— Guy de Maupassant. —

Furcsák ezek a régi emlékek! Mindun-
talan meglátogatnak bennünket és nem bi-
runk előlük menekülni!

Ez az emlék olyan régi, hogy igazán
nem tudom, mint maradhatott meg az el-
mében oly élénken és tartósan. Annyi
szörnyű és sötét dolgot láttam világeletem-
ben, hogy megfoghatatlan, miért jelenik
meg előttem nap nap után a Sánta néni
képe, a minőnek réges-régen, tíz-tizenkét
éves koromban láttam.

Sánta néni öreg varrónő volt, a ki min-
den kedden eljött hozzánk, hogy a fehér-
neműt kijavítsa. — Szüleim olyan kas-
télynak csufozt régi, hegyes fődélű házban
laktak, mely négy öt tanya között van. Oda
látzott a falu tornya és az időtől megte-
kedett tégláju templom. Sánta néni ked-
den reggel hat óra felé szokott bekopog-
tatni és tüstént munkához látott.

Magas, sovány, szakállas asszony volt,
egész képét hihetetlen sűrű szakáll fődte.
Az orra is csupa szőr volt, ajkán pedig
akkora bajusz diszeskedett, hogy megiri-
gyelhetne volna egy gránátos is. Sántitott,
de nem úgy, mint a felszegiek rendszeren
szoktak, hanem mint egy vasmacsán ingó
hajó. Mikor nagy csontos teste az ép lá-

bára nehezkedett, olyan volt, mintha egy
óriás hullám emelné; aztán egyszerre le-
mélyedt, mintha örvénybe sülyedne, vagy
elnyelné a föld.

Én imádtam Sánta nénit. Mihelyt fölkel-
tem, siettem a fehérneműs szobába, hol az
öreg már javában varrt, melegítő serpenyőt
tartva a lábán. Mikor jöttem, reám kény-
szerítette a serpenyőt, nehogy náthát
kapjak.

— Ez lehajtja a vért az ember fejéből,
— szokta mondani.

És egyre mesélt nekem, míg hosszú büty-
kös ujjai között szaporán forgott a tű. A
vénségtől már meggyengült a látása, hát
pápaszemet viselt s a domboru üveg mö-
gött a szeme roppant nagynak, mélynek és
duplának látszott.

Amennyire vissza bírok gondolni arra,
amit nekem beszélt, megindítva gyermeki
szívemet, igen derék jószívű asszony volt.
Mindig elmondta, mi történik a faluban.
Egy tehén elbitangolt az istállóból és csak
másnap találták meg a szélmalomnál: a
czigánykereket hányó vitorlákat bámulta.
A templom tornyában tyuktojást leltek és
senki se bírta kisütni, hogy miképen kerül-
hetett oda tyuk. A Jean Jean Pilas kutyája
a falutól tíz mértföldre vette el egy csavar-
gótól a gazdája lopott nadrágját: a tolvaj
sápor után egy ajtóban szarította. Sánta
néni úgy tudta elmesélni ez együgyű törté-
neteket, hogy reám, mint megannyi hallha-
talan dráma és rémes, titokzatos költemény

hatottak s azok a költők agyában termett
elmés mesék, melyeket anyám mondott
nekem esténként, nem voltak oly szépek,
hatalmasak és érdekesek, mint e paraszt
asszony beszédei.

Egy kedden megint azzal töltöttem el
az egész reggelt, hogy Sánta nénit hallgat-
tam. Aztán mogyorót voltam szedni egy
szolga legénynyel az erdőn. Mikor hazatér-
tem, megint föl akartam menni az öreghez.
Mindenre úgy emlékszem mintha tegnap
történt volna.

Mikor bonyitottam a fehérneműs so-
bába, Sánta néni arcczal a földön hevert
a széke mellett. Egyik kezében még mindig
a tűt tartotta, a másikban pedig egy inge-
met. — Egyik kékharisnyás lába bizonyo-
san a hosszabbik a szék alá nyult ki; pá-
passame a sarokban csillogott, ahova gurult
volt.

Orditva szaladtam ki. Mindenki oda csö-
dült; és néhány perc múlva megtudtam, hogy
Sánta néni meghalt.

Ki nem mondhatom, mily rettentő, égető,
mély érzés szoritotta össze zsenge szívemet.
Lábujjhegyen osontam le a szalomba és el-
bujva egy roppant nagy, régi szölye mögé,
térden állva sirtam. Soká maradhattam ott,
mert az este is ott ért.

Egyszerre lámpával jöttek oda. De en-
gem nem láttak meg. Apám és anyám
beszélt az orvossal, kinek hangját megis-
mertem.

A doktor elmondta, hogy mi lehet a sze-

sok jót kívánó dühös „talragaszolót“ a hatóságok erélyesen nyomozzák s ha elcsipik, bizonyára példásan megtanítják — föltéve természetesen, hogy épeszü ember.

Ratiu védekezése.

(A román memorandumnak Bécsbe vitele dolgában)

(Saját tudósítónktól.)

Kolozsvár, aug. 3.

Ratiu János tordai ügyvéd ellen tudvalóleg a kolozsvári ügyvédi kamarához fegyelmi kereset adatott be azért, mert Ratiu a román memorandumvivő küldöttséget Bécsbe vezette s általában e hazaárulásnak bélyegzett mozgalom élén állott. A kolozsvári ügyvédi kamara felhívta Ratiut, hogy a vádra harmincz nap alatt választ adjon.

A vádlott most beküldötte választ az ügyvédi kamarához román és magyar nyelven írva.

A válasz hangja egyesíti magában az ügyvéd furfangját és egy veszedelmes román agitátor dühöngéseit és telve van áll. politikai bölcsesetekkel. A nyilatkozat nagyobbbrésze így hangzik:

Tekintetes ügyvédi kamara!

446-892. szám alatt kelt határozatával közölni sziveskedett több kolozsvári ügyvéd árulkodását, melyben ellenem a fegyelmi vizsgálat bevezetését kérik s egyuttal felszólít, hogy erre nézve nyilatkozatomat harmincz nap alatt adjam be.

Ha az ügyvédi kamarával szemben nem volna sok tekintetben elnézni valóm, a fentebb érintett kvalifikálhatlan feljelentésre nem is felelnék, mert egy nagyobb küldöttségnek Bécsbe való menetele az én vezetésem alatt és a memorandum benyújtása a Nagyszebenben folyó évi január 20. és 21-én, a román nemzeti párt, nagy gyűlésén az összes magyarországi és erdélyi román választók egyhangú határozatának a kifolyása s hogy nyilvános cselekedet volt, azt három hazai nyelven irt, közzétett s egy példányban ide mellékelt memorandum eléggé igazolja.

A legnehezebb vád, mely igazságtalanul irányul ellenem az, hogy titokban előkészítettem volna a hazaárulását, és azt a román nép el tudta hallgatni az emlékirat beadásáig.

széna közé, megvárni szerelmesét. A legény is csakhamar ott volt, de alig szolt a leányhoz, kinyitá a padlás ajtaja és az iskola-mester jelent meg a küszöbön:

— Mit csinál itt maga, Sigisbert?
A segédtanító látta, hogy megcsipték és halálra ijedve, ostobán felelt:

— Egy kicsit heverészek itt a szénan, Grabu ur.
A padlás nagy, igen nagy volt és koromsötétség uralkodott benne. Sigisbert hátrafelé tuskolva a megrémült leányt és ezt sugdosta neki:

— Menjen hátra és bujjék el. Fusson innen, rejtőzzék el, különben a kenyeremet veszitem.
A mester hallotta a sugdosást és megint megszólalt:

— Hát nem maga van itt?
— De igenis magam vagyok, Grabu ur.
— Akkor kívül beszél?
— Esküszöm, hogy nincs itt senki más Grabu ur!
— Azt majd meglátom — mondá az öreg, azzal kétszer ráfordította az ajtó kulcsát és lement gyertyát hozni.

Most a fiatal ember, a ki gyáva volt, mint az gyakran megcsik, elvesztette a fejét és dühösen rimázkodott a leánynak:
— Bujjék el, hogy ne találja meg. —
Egész életemre a kenyeremet veszitem. —
Tönkre megy az egész pályám. És mindenek ön az oka... Bujjék el.

A kulcs ismét csikorgott a zárban.
Hortense az utcára nyíló padlásablakhoz szaladt, hirtelen kinyitotta és halk, határozott hangon így szolt:

A hány állítás, annyi szégyen nélkül való rágalom.

Mindenekelőtt meg kell mondanom a feljelentőknek, hogy hazaárulók azok, a kik végletes szakítást akarnak Magyarországnak és Ausztria között, a kik évenként Turinba vándorolnak — hazaárulók azok, a kik arra törekednek, hogy a szent István koronája alatt álló országok és Ausztria között a viszonyokat, melyeket elválaszthatlan kapcsolatok kötszenek össze, felbontsák. Hazaárulók azok, a kik inzultálják a fekete-sárga lobogót, mely százados szinboluma az egész monarchia fiából összeállított közös hadseregnek. Hazaárulók azok, a kik midőn meghallották, hogy a románok szeretett uralkodójuk által fogadtatni fognak, a függetlenítés kihirdetésével fenyegetődtek.

Keressétek a hazaárulókat a birodalom ellenségeivel szövetségben álló táborban, keressétek nemzetségek kebelében, de nem nálunk s az én nemzetségbeliéknél, kik örökké hűségesek voltunk a haza és a trón iránt.

Egy nép, mely 25 év óta törvényes eszközökkel a világ előtt nyíltan küzd egy Erdély függetlenségének helyreállításáért, mint az 1881. évben hozott és elfogadott nemzeti párti program többi pontjainak végrehajtásáért — az a nép nem hazaáruló, hanem életrevaló, bátor, lelkiismeretes és az ő jogaihoz ragaszkodó, melyeket hirdetett a multban és emberiséggel hirdetni fog a jövőben is.

A román követek az 1865. évben Kolozsvárt tartott hűbéri gyűlésen nem titokban, hanem nyíltan, követelték az Unio tárgyalásának abbahagyását és kérték Erdély nagyfejedelemség függetlenségének fentartását, kérték az 1864. évi választási törvény szentesítését és Erdély országgyűlésének megnyitását.

A kolozsvári feudális országgyűlésen volt román képviselők külön szavazata nemzeti programunk egy lényeges részét foglalja magában.

Ugyanezen jogokat igényelték az erdélyi románok az 1866. év december 30-án a magas trónhoz felterjesztett és az elnyomott nép 1493 vezetői által támogatott folyamodványával. Szerdahely mezővárosban 1869. év márczius hó 7-én és 8-án Péchy Manó kir. biztos beleegyezésével megtartott erdélyi román nemzeti gyűlés nem volt titkos, hanem nyilvános és nemzeti program is-

mételt elfogadása mellett csaknem egyhangulag határozta el az erdélyieket, illetőleg a passzív ellentállást az országgyűlési választásokkal és a képviselőházzal szemben. Ez a nemzeti program minden három évben a budapesti országgyűlés részére való képviselő-választások előtt megtartott összes nemzeti konferenciák által fentartott. Az 1891. évi 9 pontból álló nemzeti programunk az erdélyi és magyarországi összes román választók Nagy-Szebenben összegyűlt képviselők által egyhangulag lett elfogadva.

Az ezen konferenciáról szóló ügyiratok és adatok az annak megbizásából megirt és az 1882-ik évben négy (román, német, magyar és francia) nyelven közzétett emlékiratban foglaltatnak, melyet a választmány Magyarország minisztereinek és több magyar államférfiúnak is, kik a budapesti parlament tagjai, megküldött.

A mi 1854., 1887., 1890. és 1892. ben tartott konferenciáink hasonlóképp nyilvánosak voltak és a honi és külföldi hírlapok levelezői is látogatták.

De nemcsak a budapesti parlamenten kívül küzdött a román nép politikai és nemzeti jogaiért, hanem ott is magyarhoni román képviselőknél kívül még az erdélyi románok egy csekély kisebbsége: az úgynevezett aktivisták és az összes románok legmérésékeltbbjei résztvettek a koronázási országgyűlés vitáiban és beléptek azon országgyűlésbe ama reményben, hogy sikerülend közvetíteni, hogy a hatalmon levő politikai tényezők ne maradjanak érzéketlenek a románok alapos sérelmei és jogos követelményei irányában.

Eme mérsékelt románok összes illuzióikat elvesztve és belátva, hogy nem sikerül a románok igaz kívánalmi közül egynek teljesítését sem közvetíteni, egynemelyikük három, mások hat évi kísérletezés után a jelentégi politikai rendszer tartamáig, elhagyták a budapesti országgyűlést és az 1881. ik évben ők is elfogadták a nemzeti programot s így következett be ama, a nemzetek életében ritka jelenség, hogy az összes románok szolidarisoknak nyilatkozzanak, egy gondolat és egy értelemről legyenek áthatva a nemzeti program fentartására és az elragadott jogok kivívására.

A magyarországi románok a nemzeti programmal megegyezően az aktivitás politikáját fogadták el, részt is vettek a választásokban s a meddig lehető volt az

— Majd szedjen föl, ha a mester elment. Azzal leugrott.

Grabu bácsi nem talált a padláson senkit és igen csodálkozva ment le.

Sigisbert egy negyedóra mulva hozzám jött és elmondta az esetet. A leány ott maradt a fal tövében, nem birt fölkelni, két emelet magasságából esett le. Hozzásiettem a segédtanítóval. Szakadt az eső; magamhoz szállítottam a boldogtalant, kinek a jobb lába három helyen tört el. A csontok kiszakgatták a húst. A leány nem panaszkodott, csak azt hajtotta magában ceudálatos lemondással:

— Megbűnhődtem, megbűnhődtem!
A varróleány rokonainak azt mondtam, hogy a szegény teremtetést egy sebesen hajtó kocsis gázolta el szekerevel az ajtóm előtt. Elhitték a mesét és a ceudorség teljes egy hónapig hiába kereste a szerencsétlenség okozóját.

En azt mondom, hogy e nő hősnő volt, azok fájából, a kik a történelem legmagasztosabb tetteit hajtják végre.

Éz volt egyetlen szerelme. Szűzen halt meg. Vértanu, nagy lélek, fonséges önfeláldozó. És ha nem csodálnám őt ennyire, nem is mondtam volna el e történetet, melyet mind mostanig elhallgattam, tudhatják miért.

Az orvos elhallgatott. Anyám sirt. Apám néhány szót szolt, a mit én nem értettem, azzal kimentek.

En pedig csak zokogva térdeltem szölyém mögött, nemsokára hallottam, hogy nehéz léptek csetlenek-botlanak a lépcsőn. Sánta néni testét vittek el.

ország
szünt
teni a
lyek e
írva la
képvis
elnyor
fiatla
lövála
élekek
által e
Ami
mánok
daczár
megvá
a kor
zróla
erősz
azt, h
nem m
honuk
előbb
érzet
hagyt
parlan
Igy
nosar,
az egé
ganka
autono
zeti
ma h
tásáé
Öss
Má
nemze
esküv
sohase
nem a
— én

szerte
erélyi
közeg
s ható
szemé
gödör
örség
ben a
alkal
egyed
hívás
fogna

Sz
Enne
készü
felis
játsg
szinü
abszo
tárgy
bált
Font
mána
irány
pontj
oldal
több
annyi
egyed
Le
mikor
kérdé
nak e
talán
földre
a leg
Stock
ben a
hossz
ban
óra;
17 ó
szaki

ország törvényhozásában is, a hol nem szüntenek meg teljes férfissággal föleleveníteni a román nép mindama sérelmeit, melyek emlékiratainkban összegyűjtve és leírva láthatók. Ama magyarországi román képviselők csak akkor szüntenek meg az elnyomott népek jogainak érdekében hazafiasságjukat fölemelni, midőn a képviselőválasztásoknál elkövetett hallatlan visszaélések, törvénytelenések és korrupciók által elzárattak előlük a parlament kapui.

Ama csekélyszámú, de harcedzett románok pedig, kiknek az összes visszaélések dacára sikerült magukat képviselőkné megválasztatni, látva az, hogy napról napra, a kormányrendszer mindinkább a faji ki zárólagosságra támaszkodik, látva azt, hogy erőszakkal történik a magyarosítás, látva azt, hogy az összes jogaitól megfosztott nem magyar népek alig türetnék meg saját honukban és látva, hogy az egy-két évvel előbb megszavazott törvények a szegény érszet nyoma nélkül lábbal tiportatnak, ott hagyták maguk is önkénytelen a budapesti parlamentet.

Igy tehát nem titokban, hanem nyilvánosan, a budapesti parlamentben, önök és az egész világ előtt követeltük elvett jogainkat, küzdöttünk és küzdünk Erdély autonómiájának visszaszerzéseért, nemzeti jogainknak megvalósításáért és a ma holt betükké lett törvények megtartásáért.

Összeesküvőknek neveznek önök?

Más néphez tartoznak azok, kik egy nemzedéktől a másikig hivatászerű összeesküvőket nevelnek maguknak. A románok sohasem esküdtek össze, nem ismerik és nem akarják ismereni mi az összeesküvés, — és így tovább....

HIREK.

— Az óvintézkedések a kolera ellen szerte az egész városban a legnagyobb erélylyel megkezdés alatt. A rendőrség közegei által sorba látogatattja a házakat, s hatóságilag intézkedik az iránt, hogy a szemétrakások elhordassanak és a pöczegödörök kitisztíttassanak. Közélebb a rendőrség egy felhívást is tesz közzé, a melyben ajánlja, hogy a közeledő koleraveszély alkalmából minő eljárást kövessenek az egyes háztulajdonosok és lakók. E felhívások plakátok és hirdalok útján közzé fognak tétetni, s ezenkívül szét lesznek

Tudományos apróságok.

— A „Torontál“ eredeti tárczája.

Szemüveg színvakok részére. Ennek a találmánynak a tárgya egy oly készülék, melynek használatával a színek felismerhetik. A készülék a tarka üveg sajátságán alapszik, azaz az üveggel egyenlő színű tárgyakról jövő fénysugarak kevésbé abszorbálódnak, mint a másképen festett tárgyakról jövő sugarak. Legjobban elcsorbálódnak a kiegészítő színek fénysugarai. Fontos szerepe van e készülékben a prizmanak, melylyel a fénysugaraknak más irány adható. A találmány szabadalmi igénypontja következőképen hangzik: „Az egyik oldalán síma, a másik oldalán két vagy több metszett lapra közzörült üveg éppen annyi tarka üveggel egy szemüveggé való egyesítése.“

Leghosszabb nap. Melyik, hol és mikor van az év leghosszabb napja? Ezen kérdésre a feleletek nagyon elütők volnának és talán nem is helyesek; legalább általánosságban nem. Ugyanis a naphossz a földrajzi szélességtől függ. Chicagóban (42°) a leghosszabb nap tartama 15 óra és 13'; Stockholmban (57°) 18 1/2 óra. Spitzbergenben az északi szélesség 80° alatt, a leghosszabb nap tartama 3 1/2 hónap. Londonban (51° 30') és Brémában (53° 15') 17 1/2 óra; Hamburgban és Danzigban (54° 10') 17 óra. Wardonban (Norvégia) a nap megszakítás nélkül május 21-től július 22-ig

hordva a házakba is, nehogy valaki kihágás esetén azzal állhasson elő, hogy a hatósági intézkedésekről nem szerzett tudomást. Az óvintézkedések ügyében a városi közegezségügyi bizottság is ülést tartott tegnap, a melyen nagyobb mennyiségű fertőtlenítő szerek beszerzését határozták el.

— Artézi-víz Nagybecskereken? A Ferencz József-tér közepén álló s artézikutnak szánt ásítás faburkolata alatt, ma délután fél négy óra tájban nagy riadalom támadt. A munkások kiáltásai közé erős fegyverpuffogatás vegyült, ami nagy kíváncsiságot idézett elő. A nagy riadalom oka onnan származott, hogy a kut furógépével elérték a 300 ik méternyi mélységet, és pedig egy erős köréteg átfurása által, mire a munkálatok vezetője csakhamar konstataulta, hogy nedves homoktalajhoz értek és így megvan a valószínűség arra nézve, hogy nem sok idő múlva végre-valahára fölbuggyanjon az oly sok epekedést és élcezt támasztott megváltó artézivíz Nagybecskereken, mely megmentené a várost a kedves Bega-viztől és sok szomorúságos közegezségügyi miszeriától.

— Gyilkosság az utcán. Az eleméri uton a napokban meggyilkolva találták Milankov Ráda, eleméri lakost. Egy felborult szekér alá volt temetve, a vizsgálát folyamán azonban megállapították, hogy sérülései oly természetűek, a melyeket nem okozhatott a felborult kocsi, hanem egyéb külső erőszak. Csakhamar aztán rá is akadtak a tettesre, Davidovacs Lyuba eleméri lakos személyében, a ki a meggyilkoltnak régi haragosa volt. Davidovacz be is vallotta tettét s elmondta, hogy Milankovval az uton veszett össze, mivel az neki kitérni nem akart. E miatt összeverekedtek s e közben ő egy löccsel agyonverte ellenfelét, a kire ugysis régóta haragudott. Tettének elkövetése után a holttestre borította a kocsit, hogy úgy tűnjék fel, mintha a kocsi ütötte volna agyon.

— Magyarosodunk czim alatt hozott hírünkre vonatkozólag a nagybecskereki önkényes tüzöltés testület parancsnokától helyre igazítást vettünk. A parancsnokság kijelenti, hogy a hír annyiban nem felel meg a valóságnak, a mennyiben az egyesület ügykezelési nyelve ezidőszertig kizár

ról a magyar. E nyelven vezetettnek az ülések jegyzőkönyvei, valamint a magyar nyelv a hivatalos nyelve a tanácskozásoknak is. Igaz azonban az, hogy az alapszabályok, a melyek még a hetvenes évekből származnak, német nyelvűek, de e bajon is segítve lesz nemskára, mivel új alapszabályok készülnek, még pedig most már — magyar nyelven.

— Hová való? A torontáli helyi érdekű vasutak pályaudvarában történt meg az alábbi mulatságos eset.

Egy atyafi, hatalmas bagaria csizmákban, harmadosztályu jeggyel beszállt az első osztályu kupéba.

A konduktor mérgesen rivallt rá:

— Hé, atyafi! — Maga nem ide való!

Az atyafi megvakarja a fejét és nagyot néz:

— Az már igaz, — mormogja aztán, — mert én — Ó Telekre való vagyok!

— Franczfeld község jubileuma. Franczfeld község e hó 21-én ünnepli meg fennállásának százéves jubileumát. A község ez alkalmából nagy örömmünnepelet tart, melynek csak német nyelven kiadott programja 11 számot foglal magában.

— A vingai rablógyilkosság. Lapunk táviratai között már említettük, hogy Vingán Rankov Zsivkov Mihályné jómódu bolgár asszonyt meggyilkolták. A gyilkosságról levelezünk ujabbán a következőket írja: Rankov Mihályné elváltan élt férjétől, száraz hallal és szalonnával kereskedett. A napokban eladta kis földbirtokát 1200 frtért és a már meglévő 600 forinthez az ottani takarékbba tette Ismerőseinek eldicsekedett, hogy hétfőn kiszedi a pénzét s jó életet kezd. A pénzt hétfőn délelőtt kivette, a büntény elkövetése után még sem találtak lakásán egy krajczárt sem; világos tehát, hogy a gyilkos rablási szándékkal hatolt az ablakon át a házba; Rankovné egyedül aludt, a tettesnek okvetlenül ismerni kellett a helyszini viszonyokat. A gyilkos előbb az ablak vasrácsát feszítette ki, az asszony nem hallotta a zajt, mert bortól ittasan igen erősen aludt. Rankovné ugyanis, a mikor sok pénze volt, mindig berugott. A gyilkos gyertyát gyújtott, elfüggönyözte az ablakokat, azután hozzálátott iszonyu munkájához, először összekötözte az alvó asszony kezét és lábát, száját eltömte, hogy esetleges felébredéskor ne jajgasson vagy rugdosszon, azután a párnákkal megfojtotta. Rankovné jól elrejtette a pénzét, úgy látszik a gyilkos sokáig keresgélt, mert

azokat ama három alapszínre szétbontani. Habár minden színárnyalat e három színből előállítható, még sem bizonyos, hogy a természetben minden színárnyalat ilyen keverék útján jött létre. Azért a további észleletekig tartasuk e kérdést függőben, habár a gyakorlatban minden színérték egészen maradék nélkül a három színes lapra hozható, mégis az erős megközelítést tételezzük csak fel. Ezt bizonyítják képekről, mint pl. tájképekről felvett legközelebb utánzatok, habár az utóbbiak lefényképezése sok nehézséggel jár. Élő személyekről természetes színű fényképet előállítani még nem sikerült. A természet színei ezen eljárással szemben merevebben viselkednek, mint az egyszerű keveréssel előállított mesterséges színek. Már most is annyira kifejlődött ezen bár még nem tökéletes eljárás, hogy nemcsak joggal sorolható a grafikus művészetek közé, hanem előreláthatólag e téren lényeges változásoknak lesz okozója.

Elektromosság és vallás. Mint tudva van, a zsidóknak el vagyon tiltva szombaton lángot, vagy bármilyen tüzet meggyújtani. Angolországban egy orthodox zsidó szerette volna a kérdést megoldani, vajjon vét-e vallása törvényei ellen, ha szombaton elektromos fényt idéz elő. E kérdés megoldása czéljából Crookes tanárhoz fordult, ki oda nyilatkozott, hogy a régi keleti vallások tűz és láng alatt anyagok elégesét értették, ennél fogva egy elek-

mindent kiszórt, a nélkül, hogy csak egy fiókot is feltört volna. A vingai csendőrség rögtön hozzá fogott a nyomozáshoz a délután elfogta férjét azért, mert az többször megfenyegette nejét, aztán még azért, mert a vállán friss horzsolás, ingjén pedig friss szakadás volt, miket az ablakba való behatolástól származottnak tartott. Sokan azonban úgy vélik, hogy a férj ártatlan. A nyomozás tovább folyik. A boncolás s temetés tegnap történt nagy sokaság jelenlétében. A meggyilkoltnak gyermekei nincsenek.

Egy másik tudósítónk még a következő részleteket jelenti: Rankovné holttestét a szatócsüzlete mellett levő utcái szobában egy padon, az ágy és a kemence közt találták meg. Rankovné korán szokott felkelni és ép ezért feltűnt, hogy hétfőn még délelőtt 9 órakor sem nyitotta fel szatócsboltját. A szomszédok jelentést tettek a kapitányi hivatalnak, mely felnyitatta az ajtót. Az udvar felőle ablak vasrácsa fel volt feszítve; a tettes ezen ablakon át be ment az udvari szobába, onnan a konyhába és az utca felőli szobába. A holttest szája be volt tömve több zsebkendővel, feje be volt takarva párnával és nyakán több kék folt volt látható. Köröskörül a szobában iratok hevertek, köztük egy 400 frtól szóló takarékpénztári könyvecské. A szekrények nyitva állottak. Még az nap Vingára jött Makk József dr. kir. ügyész, ki Fodor kir. járásbíróval együttesen eszközli a vizsgálatot. A gyilkosság elkövetésével erősen gyanúsítják a meggyilkolt férjét. Gyanuban van egy román parasztnő, kit vasárnap este láttak Rankovné boltjában. A holttestet tegnapelőtt boncolták fel Bechnér és Neukov dr. orvosok, kik konstataciók, hogy a halál megfojtás folytán állott be. Rankovné takarékos és vagyonos asszony hírében állott. Szatócsüzletén kívül gabonakereskedéssel is foglalkozott.

Táviratok.

Képviselőválasztási mozgalmak Tápén.

Budapest, aug. 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) A tápéi kerület képviselői jelöléséből kifolyólag Kelemen Béla dr. sértő levelet írt Léva y n a k, a miért kettőjük között tegnap pisztolypárbaj ment végbe, a melyen mindketten sértetlenek marad-

tromos lámpa izzása vallási szempontból nem tekinthető tűznek.

Az alumínium mint fényforrás. Dillon vegyész az alumínium egy új alkalmazására hívja fel figyelmünket. Ha szalag vagy poralaku alumíniumot meggyújtunk, akkor az fényesen, világító lánggal ég. Az alumíniumláng világítóereje megközelíti a magnéziumot, egyúttal az előbbi czélszerűbb használni, minthogy olcsóbb és nem füstöl. A fényképészetben legjobb eredményt használják fényforrásul az 1 sulyrészes alumínium porból, egynegyed sulyrészes licopodiumból (korpa fűmag) és fél sulyrészes ammoniumnitráttól álló keveréket. A hatás megfokozható opigénnek a keverékhez való vezetése által.

Lámpameleg-ellenző ernyővel. Valamennyi világító készülékeinknek, egészen bennük akár világító olajat, vagy világító gázt, akár petrolumot, vagy más alkalmas anyagot, fő hibája, hogy sugárzó meleget fejleszt, mely az ily lámpák közepében való munkálkodást tűrhetetlenné teszi. Schlömilch O. dr. drezdai lakos szabalmazott meleg-ellenzőjével az említett bajon segíthetünk. A találmány lényegileg egy félhold keresztmetszetű, kettős köpenyű és átlátszó üvegernyő. Az ernyő üvege olyan folyadékkal (pl. timaóldattal) van megtöltve, mely a meleget jobban absorbalja, mint a fényt. A meleg-ellenző ernyő csekély módosítással a gázlámpákban is használható. B. S.

tak. A szabadelvűpárt legújabbán Gajári Ödönt jelölte, a ki már a kerületbe is utazott.

A kolera.

Budapest, augusztus 5. (A „Torontál” ered. távirata.) Pozsonyból sürgönyzik, hogy Hódos községben hatóságilag konstataált koleraeset fordult elő. (Kolera nosztrasz?)

Budapest, aug. 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Saint-Jeand'Acree-ban 96 koleraeset közül 73 eset halállal végződött.

Budapest, augusztus 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Párisban és környékén a kolera folyton csökken, kivéve Argenteuillet (?), hol a múlt héten százan haltak meg koleraiban és tifuszos lázak miatt.

Gyilkosság az országuton.

Pancsova, augusztus 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Elsejére virradó éjen a Lajosfalva és czrepajai országuton Ilics Naum jómodu cukorkereskedőt Naumovics Milán. szintén cukorkereskedő, meggyilkolta. Mindketten sokáig benső barátok és üzletársak voltak. A múlt hó 31-én együtt indultak el Pancsovára. Naumovics mindent tagad, de a vizsgálat ellene bizonyít.

Százezer forintos sikkasztás.

Nyiregyháza, aug. 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) A nyiregyházi ipar- és kereskedelmi banknál, Glück Dávid az új elnök, százezer forintos sikkasztást fedezett föl. Incze János tiv éven át volt könyvelő meg hamisította a könyveket s maga is nagy mennyiségű részvényeknek léven birtokában, nagyobb osztalékot fizettek.

Nagy szerencsétlenség Arad-megyében.

Budapest, augusztus 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Nagy szerencsétlenség történt tegnap az aradmegyei Szapáry ligetben. Ugyanis két gabonás szekeret elragadtak a lovak, s Folk Ferenczné udvarán elgázolták anyosát és gyermekét. Folk Ferenczné a gyermeket megmenteni akarván, a lovak elé ugrott, de a terhes szekér a gyönynyomta.

Lázongó oláhok.

Budapest, augusztus 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Abrudbányáról sürgönyzik, hogy az oláhok magatartása ott roppant nyugtalanító. Az oláhok különösen izgatottak, mióta a katonaság a hadgyakorlatokra távozott. A polgármester kérte a parancsnokot, hogy egy századot hagyjon hátra, de kérelmét nem teljesítették.

Választási harc Dublinban.

Budapest, aug. 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Dublinban a parnellisták és anti-parnellisták között, véres harc volt. A közbelépett rendőrség súlyos bántalmazásokat szenvedett. Sok sebesült volt az összeütközés végén, és sokakat letartóztattak.

Sopron és a milleniumi kiállítás.

Budapest, aug. 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Sopronból jelentik: A kereskedelmi kamara kijelentette a mai gyűlésén, hogy a milleniumi kiállítást nem pártolja.

A horvát országgyűlés.

Budapest, aug. 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Zágráiban tegnap nyílt meg a horvát országgyűlés, a mely 88 képviselőből áll, a kik nyolcz Starcevic párti és két radikális kivételével valamennyien a kormányt támogató nemzeti pártiak. Ezek klubja elhatározta, hogy Horváthot választja elnökké, a ki már két cikluson át elnökkölt.

A cseh nemesség ellen.

Budapest, aug. 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Prágából jelentik: A „Narodni” kijelenti, hogy a cseh népnek a történeti, régi nemességgel egykell elbánnia, mint Kossuth a magyar nemességel midőn ezt mondá: „Vagy a néppel megy, vagy a nép megy nélküled és ellened!” A történeti nemesség nem egyéb, mint eszköz, a bécsi kormány kezében, a melynek csak egy nyomásába kerül a rugóra s a nemesség eltűnik a sülyesztőben. Majd ha a nemesség tudatára jön annak, hogy a nép nélkül semmi értéke sincs, majd csak akkor fog a cseh nemzet valamit érni.

A skuptina egybehívása.

Budapest, augusztus 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Belgrádból sürgönyzik, hogy immár végleg meghívák a rendkívüli skuptinának augusztusban való összehívását. A skuptina Európában az Ausztria Magyarországgal kötött kereskedelmi szerződést tárgyalja és az új kölcsönműveletet, azután Pasitsot regenssé választja.

A budapesti gabnatózsderől.

Budapest, aug. 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Határidő üzlet:
Buza őszre 7.68—70.
Buza tavaszra 8.04—06.
Tengeri szept.—okt. 4.82—84.
Tengeri máj. jun. 5.14—16.
Zab őszre 5.40—42.
Káp. repce 10.70—80.

REGÉNY-CSAPÓK.

Egy csúnya asszony története.

(Eredeti regény egy részében.)

— A „Torontál” számára írta: —

Törös Tivadar.

(18-ik folytatás.)

Mikor Derseiék a halom tetejére értek, ott nagy élénkség volt. Terüs-szekereket raktak meg a vidékre és a vasuti indóházhoz szállítandó sóval, a kosár le- és fölfutott s a közelében álló bányamunkások talicskákon tolták a sókoczkákat, a raktárak felé, melyekben gúlaalakban halmozódott föl a tenger sokaságú szűkés kincs, a só.

Nyikulaj végül ellopódott valamennyi raktárba s a holtszak munkásokat látott közük furakodott, de Ferdit és Lajost nem találta sehol. Csakhamar visszatért a bányamesterrel beszélgető Dersei kapitányhoz. Ez gyorsan elbucuzott a bányamestertől, és a tulsó halom oldalán épült igazgatósági hivatalba sietett. Utközben Nyikulaj elbeszélte a látottakat.

Pár perc múlva Dersei már az igazgató szobájában ült egy kényelmes pamlogon s a mellette ülő hivatalfőnökkel kedélyes ismerősként beszélgetett.

— De mégis, ez nagy ujság, kapitány ur, — szólt tréfálva az igazgató, egy kis szürkés kopaszos ember, örökké mosolygó savószinű szemekkel, — valami talán csak nincs a dologban, hogy ilyen váratlanul szerencsénk van?

— Az igazat megvallva, — szólt elkomolyodva Dersei, — most hivatalosan vagyok itt.

— Ah, ah! — volt a meglepetés válasza, — erre már igazán kíváncsi vagyok! Talán csak nem én jöttem összeütközésbe a rendőrséggel? Hehehe! — Nagyon kíváncsi vagyok, kedves kapitány!

— Kérem, kérem — tiltakozott szintén nevetve Dersei, — két nagyon súlyosan gyanúsított embert keresek a munkások között, és kérni akarom az igazgató ur engedélyét egy paraszt kémem számára, kiknek le kell menni a bányába.

— Hm. Ez most már lehangol, — szólt elkomolyodva az igazgató — mindig azt hittem, hogy a munkásokat kellőleg megrostálom No, különben hulljon a férgese! Nagyon komoly az ügy?

— A lehető legkomolyabb.

— Akkor siessünk! — Itt van az ön embere?

— Az előszobában várakozik.

— Helyes. — Ime itt szolgálók egy pár sorral s a bányamester pontosan a kapitány ur rendelkezésére fog állani. Hanem, szinte feledtem! Talán jó lesz előbb a munkások névsorát megtekinteni.

— Köszönöm — szólt a kapitány — erre valóban nem gondoltam! — Nagyon jó less. A következő percben Dersei figyelmes szemekkel kereste a munkások névlajstromában a két gyanus nevet.

A hogy Dersei a névsor vége felé jutott, az utóbb fölvevett munkásoké közt ott találta a két nevet: Kovács Lajos, Fejér Ferdinánd, s azonnal bemutatta a reá várakozó igazgatónak.

— Itt van mind a kettő, most is!

— És hol találjuk őket?

— Lent a bányában.

— Fölkeresheti őket az én emberem?

— Oh igen, azonnal.

— De nem hivatalos személy; ez gyanakvóná tenné őket.

— Értem. A bányamester ural csak tessék rendelkezni.

— Ismét köszönöm! A viszontlátásra, igazgató ur!

— Volt szerencsém!

Ezzel elváltak és Dersei Nyikulájjal a kocsihoz tért, honnan magával vitte a két rendőrt s ezeket Nyikulájjal együtt bemutatta a bányamesternek, ki az igazgató sorainak olvasása után azonnal intézkedett és felszólította őket, hogy kövessék a bánya lejárathoz. Ez egy nagy faépület volt, telve hosszú és könnyű nyelű csákányokkal, különféle sóvágó eszközökkel, munkáruhákkal. Oldalt egy kis ajtó nyílt, honnan kevés vártatva a bányamester hosszú vászonköpenyeket és fadarabokra erősített fagygyertyákat hozott ki.

— És most öltözködjünk át, kapitány ur! Az oldalfalak a lejártnál ma nagyon nedvesek és úgy csöpög róluk a sólé, hogy csak tönkrement ruhával jöhetnek vissza.

Pár perc múlva, egy sajátságos külsejű karavánná változott át az öt ember. Mind-egyik egy hosszú vászonköpenyt vett magára, melyek tele voltak rozsdaszínű pecsétekkel, fejüket egy-egy szintén így összepécsett szalmakalap fődte, s valamennyi égő gyertyát tartott kezében. Nyikuláj igen mulattatóan nézett ki ebben a kosztümben, a mit csak fokozott az a borzasztó komolyság, melylyel minden áron mutatni akarta, hogy szerepe fontosságát átérti.

A bányamester végre a bezárt nagy csapajtóhoz lépett, és a vaskarikától fogva fölnyitotta azt. Hűvös, nyirkos levegő csapott föl a sötét nyílásból.

— Kérem, kapitány ur, tessaék lassan, vigyázva utánam jönni! — figyelmeztetett a bányamester, mire lassan lefelé indult a lépcsőkön. Dersei követte őt, s utánuk haladt Nyikuláj, majd a két rendőr.

Az első tíz percben keskeny meredek lépcsőkön szállottak alá, s oldalt a falat még nedves föld képezte. A negyedik lép csőfokhoz érve azonban, a keskeny lejáró falai csillogni kezdtek a sárgás gyertyalángoktól s Dersei olykor súlyos csöppeket érzett a kalapjához ütödni. Megtapintá a falat s úgy tapasztalta, hogy az már sikos s; a kalapjára hulló csöppek a nedves idő miatt olvadó sótól származtak.

— Vigyázz! — kiáltá a bányamester, — a lépcsők itt már sóból vannak és sikamlósak!

Az egész társaság nagy óvatossággal csuszált lefelé a sűrű sötétségben alig világitó gyertyákkal. A levegő mindegyre nehezebb, nyirkosabb lett s az átható sószag és az a bizonytalanság, hogy az ember nem tudja hol jár, szorongóvá tette a bányamesteren kívül valamennyiük kedélyét. Nyikuláj érezni kezdte rendőri működésének veszélyeit, míg az utána jövő két rendőr átkozni kezdte a gasembereket, a kik után — hitük szerint — egészen a pokol közelébe kell bemenni, hogy elcsipessék... Mintegy negyedóra múltán, egy új lépcsőfordulónál, egy hosszú, rothadt fapad várt reájuk. Minden kinálás nélkül helyet foglaltak egyszerre mind. Fáradtak voltak már és olyan gyorsan lélekeztek, mintha hosszas futás után értek volna oda.

A mint így csöndesen ültek, a bánya mélyéből elhaló kalapácsütések zajoltak föl. A munka folyt javában a bánya mélyében, és olykor sajátságosan elnyújtott szavak kiáltásai zajoltak be a négyyszögű lépcsőfalazat közé.

Kevés pihenés után ismét utnak indítá őket a bányamester, s a mint mélyebbre hatoltak, egy negyedóra múlva megszűnt, beolvadt a talpazatba a szűkös falazat, és elragadó látvány tárult eléjük.

A bánya első nagy tárnájában voltak, hol több száz munkás dolgozott földre tett lámpája mellett, egy kis derékra kötött ruhadarab hiján, egészen meztelenül. A csákányok és kalapácsok ütése most már tisztán hangzottak s ezeknek visszhangja összeolvadt a munkások olykori jelző kiáltásaival. A csillogó lámpák számai, földre szórt csillagok képét adták. Még egy pár száz lépcső, és Derseiék lent voltak a tárna talaján s alig pár lépésnyire tőlük már dolgozó munkások guggoltak.

Lépteik alatt recsegett, ropogott a sok széttaposott apró sógöröngy.

(Folyt. köv.)

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1892 május 1-től.

Menetrend a Nagykikinda—necskerek vasútvonalon

	3512	3514	3502
	v. v.	v. v.	v. v.
	I. II. III. osztály		
Nagy-Kikinda—Nagy-Becserek.			
Budapest ind.	6.30	8.25	2.35
Temesvár	9.50	11.30	4.00
Nagy-Kikinda	3.05	4.05	7.20
Karlova	4.09	4.46	8.04
Beodra	4.28	4.57	8.19
Török-Becse—Aracs	5.36	5.36	9.02
Kumán	6.08	5.56	9.22
Melencze	6.40	6.15	9.42
Ellemér	7.09	6.34	10.01
Nagy-Becserek	7.33	6.51	10.17
	érk.		

	3501	3511	3518
	v. v.	v. v.	v. v.
	I. II. III. osztály		
Nagy-Becserek—Nagy-Kikinda.			
Nagy-Becserek ind.	5.49	12.00	7.20
Ellemér	6.08	12.11	7.44
Melencze	6.30	12.51	8.16
Kumán	6.46	1.11	8.37
Török-Becse—Aracs	7.11	1.49	9.19
Beodra	7.45	2.29	10.04
Karlova	7.56	2.42	10.22
Nagy-Kikinda	8.36	3.30	11.18
	érk.		
Temesvár	—	5.30	4.24
Budapest	1.20	—	8.16

Menetrend a Torontál helyi érdekű vasutak vonalain

	3648	3602	3612
	v. v.	v. v.	v. v.
	I. II. III. o.		
Versecz—Nagy-Becserek.			
Temesvár ind.	—	—	12.00
Versecz	5.50	2.20	
Versecz-Rét	5.57	2.25	
*Temes-Paulis	6.03	2.32	
Bethlen-Tanya	6.11	2.42	
*Szivattyutelep	6.22	2.55	
*London-Tanya	6.29	3.04	
Nagy-Margita	6.37	3.13	
Zichyfalva	6.49	3.26	
Györgyháza	7.01	3.40	
Szécsénfalva	7.16	3.57	
Ó-Lécz	7.24	4.07	
Kanak	7.33	4.19	
Bóka	7.49	4.38	
Szécsány	8.00	4.52	
	érk.		
Párdány l. alul.			
Szécsány ind.	4.01	8.10	5.07
Szárca	4.27	8.24	5.24
*Lajosmajor	4.41	8.37	5.37
Pusztá-Kenderes	4.50	8.43	5.46
Lázárföld	5.01	8.51	5.57
Nagy-Becserek-Bégapart	5.32	9.15	6.31
Nagy-Becserek	—	—	6.36
	érk.		

	3601	3611
	v. v.	v. v.
	I., 2., 3. o.	
Nagy-Becserek—Versecz.		
Nagy-Becserek ind.	8.15	—
Nagy-Becserek-Bégapart	8.22	5.25
Lázárföld	8.50	5.58
Pusztá-Kenderes	8.56	6.06
*Lajosmajor	9.2	6.14
Szárca	9.16	6.30
Szécsány	9.29	6.43
Szécsány ind.	9.44	7.08
Bóka	9.57	7.15
Kanak	10.14	7.35
Ó-Lécz	10.23	7.45
Szécsénfalva—Ráros—Istvánvölgy	10.32	7.58
Györgyháza	10.42	8.10
Zichyfalva	10.54	8.27
Nagy-Margita	11.09	8.45
*London-Tanya	11.18	8.52
*Szivattyutelep	11.26	9.01
Bethlen-Tanya	11.39	9.15
*Temes-Paulis	11.47	9.25
Versecz-Rét	11.55	9.33
Versecz	11.59	9.37
	érk.	
Temesvár	3.16	—

	3702	3712
	v. v.	v. v.
	II. III. o.	
Szécsány—Párdány.		
Szécsány ind.	9.34	7.06
Módos	9.56	7.32
*Fény	10.07	7.44
Párdány	10.18	7.56
	érk.	

	3713	3711
	v. v.	v. v.
	II. III. o.	
Párdány—Szécsány.		
Párdány ind.	7.00	3.50
*Fény	7.13	4.08
Módos	7.27	4.18
Szécsány	7.50	4.41
	érk.	

Az éjjeli órák — esti 6 órától fogva reggeli 5 óra 59 percig — a percek számjegyeinek aláhúzása által (6.00—5.59) vannak megjelölve.

A * gal jelzett állomásokon a vonat csak feltételeken fel- vagy leszállás végett áll meg.

Dr. Brájjer Lajos fel. szerk. távollétében a szerkesztésért felelős Jurkovic Aladár, főmunkatárs.

H i r d e t é s e k.

127. sz.

(354-3.3)

Versenyárgyalási hirdetmény.

A perlaszi községi iskolának újbóli építéséhez szükséges munkálatoknak biztosítása céljából f. évi **augusztus hó 27-én** d. e. 11 órakor a község ház hivatalos helyiségében zárt ajánlati versenyárgyalás fog tartatni.

Felhívtnak a vállalkozni szándékozók, hogy ezen 36.773 frt 23 krra és 4413.12 kézi, továbbá 515.33 igás napszámra előirányzott munkálatokra vonatkozó és az általános feltételek határozmányai értelmében kiállított és felszerelt zárt ajánlataikat a kitűzött tárgyalási nap délelőtt 11 órájáig az alulírott eljárásnál annál is inkább nyujtsák be, mivel a későbbben beérkezett ajánlatok semmi szín alatt figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatokhoz a bánatpénznek a köz-égi pénztárnál történt befizetéséről kiállított letéti nyugta csatolandó. Készpénz vagy értékpapírok bánatpénzül az ajánlatok mellett el nem fogadtnak. A bánatpénznek az ajánlott vállalati összegnek 5 százalékát kell tennie.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet általános és részletes feltételek az alulírott eljárásnál a rendes hivatalos órákban megtekinthetők.

Perlasz, 1892 július 31-én.
Ivánovits, jzö. Miskov, bíró.

Margit

GYÓGYFORRÁS

MAGYAR SELTERS.

Borral használva a legegészségesebb ital.

Van szerencsénk teljes tisztelettel tudatni, hogy Margit telepünkön a „Margit“ (Magyar Selters) gyógyviznek eddig is legujabb rendszerű kezelését újra tökéletesítettük. Gyógyvizünket új címkével ellátott új alakú, az eddigieknél erősebb üvegekben, a viznek változatlanul maradását biztosító és dugaszolással és önkupak-elzárással hozzuk forgalomba, mely újításra szives figyelmét felhívjuk.

Dr. Karlovsky utóda
a Margit gyógyforrás igazgatósága.

Orvosi bizonyítványok.

1892.

Dr. KORÁNYI FRIGYES,

kir. tanácsos, egyetemi tanár, a budapesti m. kir. tud. egyetem I. belgyógyászati kórodájának igazgatója.

A Margit (Magyar Selters)-gyógyvizet sokszorosan használván, úgy magányakorlatomban mint a vezetésem alatt álló egyetemi kórodán azt jó hatásúnak találtam: a nyákhártyák, főleg a gyomor és légutak nyákhártyáinak hurutos bántalmainál. A használatban levő egyéb vizektől, melynek a Seltersi, Rademi, Vichy stb. különbözik e víz csekélyebb szabad szén-sav tartalmánál fogva, s azért oly esetekben, midőn vérzések lehetősége forog fenn vagy a vérkeringési szervek izgatásától kell tartani, a szén-savdúsabb vizek fölött előnnyel bír.

Dr. KÉTLY KÁROLY,

egyetemi tanár, a budapesti m. k. tud. egyetem II. belgyógyászati kórodájának igazgatója.

A „Margit“ (Magyar Selters)-gyógyforrás vizét, mely a tiszta szikéleges ásványvizek sorába tartozik, részint magányakorlatomban, részint a vezetésem alatt álló egyetemi belgyógyászati kórodán, hosszú idő óta használom, s azt a gyomor, belek, húgyhólyag, főleg pedig a légzőszervek hurutos bántalmainál legjobb eredménnyel alkalmaztam. E víz más hasonló összetételű vizek közt, mint a Seltersi, Gleichenbergi, Giesshübl stb. kisebb szabad szén-sav tartalmánál fogva bir előnnyel.

Kizárólagos
főraktár:

ÉDESKUTY L.

cs. és kir. és szerb. kir.
udv. ásványviz-szállítóházi

Budapesten, Erzsébet tér 8. sz.

Ugyszintén kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben

(54-12.11)

H i r d e t é s e k

felvételnek

e lap kiadóhivatalában

Uri-utcza 276-4. szám alatt.